

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

XXIV. Communia tam majorum, quàm minorum ordinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

et baptizatos sacro linere chrismate, & virgines Deo dicare, Presbyteris conceditur. Ecclesias vero erigere, consecrare, reconciliare, sacrum chrisma conficere, Clericos ordinare, excommunicare, penitentes publice reconciliare, solis Episcopis reservatur.

DE IIS, QUI IN SACRIS SVNT CONSTITUTI. TITVLVS XXII.

In sacris constituti sunt Diaconi, & Subdiaconi: & Diaconi debent Episcopum custodire, sacerdotibus celebrantibus assistere, novum testamentum predicare: Eucharistiam vero praesente Episcopo vel Presbytero, populo erigere non possunt. h. d.

Sicut autem Episcopi Presbyteri, ita etiam & utriusque debent obedientiam Diaconi: ad quos Episcopus quodam modo laedat, aut divina verba per delectationem pollutantur. Sacerdotibus quoque celebrantibus in omnibus assistent, Evangelium ad populum praedicant. Sed nec baptizare a praesente Episcopo, aut Presbytero, nec Dominici corporis Eucharistiam populo erogare audent debent, nisi praedictis omnibus longius fortasse constitutis, necessitas ad id extrema eos compellat.

Trinitas Ecclesia non habuit Subdiaconos, & apud antiquos Subdiaconatus non reponebatur inter sacros ordines: sed postea & in iure inter sacros corpus esse haberi: & Subdiaconus potest eligi in Episcopum. h. d.

Diaconos & licet & Ecclesia primitiva legatur habuisse, talis tamen ordo apud antiquos inter sacros non numerabatur: paulatim tamen post aliquot temporum curricula ceptus est & Subdiaconatus inter sacros ordines reponi, eiusque ad similitudinem tam Presbyterorum, quam Diaconorum contentia f. fuit imperata, Cuiusmodi multae, an in Episcopum Subdiaconus eligi videret, hesitaret, novissime g. post Urbanum Innocentium processit constitutio, quae, ut is quoque in Episcopum libere eligi valeat, declaravit ac statuit.

Ordo quoque vestitus officium Subdiaconi. h. d.

Diaconum h. igitur Subdiaconus subsequitur: ad quem calicem & patinam ad altare deferre pertinet, & levitis tradere, eisque ministrare. Vrecolum quoque, & aquam manile, & manutergium tenere, Episcopo, Presbyteris, & Levitis pro lavandis ante altare manibus aquam praebere.

Subdiaconus potest qui ordinari in decimo octavo aetatis, Diaconus in vigesimo, Presbyter in vigesimo quinto. h. d.

Sicut autem Subdiacono minus creditur, quam Diacono: & Diacono minus, quam Presbytero committitur: ita ad Diaconatum minor aetas, quam ad Diaconatum, & ad Diaconatum minor, quam ad Presbyteratum suffragatur. Poterit igitur hodie i. quis, nisi aliud Canonum obstat impedimentum, decimo octavo natuansano ad primum sacrum ordinem, vigesimo ad secundum, ad Presbyteratum vigesimo quinto promoveri. Proprie sacerdotes appellantur qui Eucharistiam conficiunt, improprie etiam Diaconus & Subdiaconus.

Dignus autem Diaconum & Subdiaconum non esse sacerdotes, proprietatem sermonis attendentes. Proprie enim sacerdos is est appellandus, cui sacrificium corporis & sanguinis Domini in altari confice-

re permittitur. Ceterum & ipsi interdum sacerdotes appellantur, sed per abusum. Vidimus haec de deis, qui in maioribus ordinibus constituti: nunc videamus de his, qui in Ecclesia Dei minoribus sunt ordinibus insigniti.

DE IIS, QUI SVNT IN MINORIBVS ORDINIBVS CONSTITUTI. TITVLVS XXIII.

Minores ordines sunt Acolythatus, exorcistatus, lectoratus, & officiaratus. hoc dicit.

Vnt igitur in Ecclesia alii minores ordines, qui sine sacramentali unctione, sola Episcopi benedictione, cum quadam vaforum vel indumentorum distributione, praestantur: ut sunt, Acolythus, Exorcista, Lector, Officiarius. Acolythus a est is, ad quem praeparatio luminum, & qui cericum (a quo nomen quoque duci) deferre debet, quique suggesta pro Eucharistia subdiaconis praeparat. Exorcista h. is est, qui exorcismos memoriter retinere debet, manusque super emergentes & catechumenos in exorcizando imponere. Lector a autem is appellatur, qui lectiones debet pronuntiare, & ea, quae Prophetae vaticinati sunt, populis praedicare. Officiarius a pertinet claves Ecclesiae, ut claudat & aperiat templum Dei, & omnia quae sunt intrae, custodiat, fideles recipiat, excommunicatos & infideles provido iudicio repellat.

Psalmistatus est minor ordo, & potest conferri a solo presbytero. hoc dicit.

Est & psalmista, id est, Cantor, qui absque scientia Episcopi, presbytero solum iubente, officium suscipit cantandi: qui & ipse, licet apud antiquos dubitatum fuerit, inter minores ordines ceptus est annumerari f.

Constitutus in maioribus ordinibus nullo pacto matrimonium contrahere possunt, sed constitutus in minoribus possunt: sed si contrahant, privantur beneficium & dignitatem Ecclesiasticam. h. d.

Ordo autem & sacrorum valde dilpar est conditio: siquidem illis ita est continentia imperata g. ut nunquam ad matrimonium aspirare valeant: his autem, si ad superiores ordines proveli noluerint, matrimonium contrahere minime interdicitur: sed eo casu non solum ad sacros ordines, & Ecclesiasticas dignitates, & administrationes admittendi non sunt: sed etiam h. beneficiis, quae quocumque forte haberint, privandi erunt: nana nec ea sine pravo exemplo possunt & gravi scandalo retinere i. & tales bona Ecclesiastica dilapidare solent. Hucusque singulariter tam de maioribus ordinibus quam de minoribus breviter tractatum fuit: exponamus nunc aliqua, quae tam majorum ordinum, quam minorum, sunt communia.

COMMVNIA TAM MAIORVM, QVAM MINORVM ORDINVM. TITVLVS XXIV.

Minores debent Majoribus exhibere reverentiam, majores vero minoribus amorem & charitatem. h. d.

In primis admonendi sunt ii, qui minori sub ordine constituti sunt & officio, ut iis, qui a superiore excellunt, aut officio, reverentia & obedientiam exhibeant, nec per temeritate alter alterius partes sibi vindicent. Majores quoque meminerint, se majores esse, non dominos: & ob id inferioribus non tanquam subditis dominantur, sed

a. Can. 1. §. ad acolythos. b. d. can. 1. §. ad exorcistas. c. d. can. 1. §. ad lectorem. d. d. can. 1. §. ad officiarum. e. can. Psalmista. dist. 23. f. gl. in vers. Psalmista. can. 21. dist. 2. & can. 1. vers. ad Psalmist. 23. dist. 23. g. dist. 20. & 22. per notum. h. Can. 1. c. quod ad. & ca. diversis. ext. de cler. conju. i. C. cum decorem. extr. de cleric. conju. k. Can. a subdiacono. dist. 23. gl. 2. c. ad auct. extr. de temp. ordin.

a. d. can. quatuor. dist. 63. & can. 1. vers. ad Episcopum. 23. dist. 23. b. Can. Diaconi septem. §. ut igitur. dist. 93. & can. seq. c. Can. 1. vers. ad Diaconum. dist. 21. d. Can. constat baptismum. de consecrat. dist. 4. e. c. a multu. extr. de state & qualiz. f. Can. 1. vers. ad Subdiaconum. dist. 23. i. Clem. sin. de state & qualiz. k. Can. 1. vers. sacrum. dist. 21.

quati clericos honorent, & diligant: & tales sint, qui non solum praesent, verum etiam profint.

Ordinatio debet instrui ordinando in divinis. h. d.

Item sub gravi ultionis comminatione ex ordinatione generalis Concilii debent Episcopi promovendos in sacerdotas per seiplos, vel alios idoneos viros super divinis officiis, Ecclesiasticisque sacramentis diligenter instruere, & informare. Sanctius a enim inquit est paucos bonos, quam multos malos habere ministros: quia, si ceteris excum ducat, ambo in foveam dilabentur.

Ordinationem praecedere debet diligens scrutinium. h. d.

Praecedet autem ordinationem diligens scrutinium, nec nisi qui, tam verbo fidei, quam recte conversationis exemplo, Episcoporum vel populari testimonio probantur, ad ordines admittendi erunt. Ordinatus d itaque accipiat secum divinis legis peritos sacerdotes, & in Ecclesiasticis functionibus exercitatos, qui ordinandorum genus, patriam, aetatem, locum ubi ordinati sunt, si literas callent, si instructi in lege Dei, & ante omnia diligenter investigent, si fidem Catholicam diligenter teneant.

Examen debet praecedere collationem beneficiorum. h. d.

Quod e & in beneficiorum collationibus observandum erit: qui enim beneficiis Ecclesiasticis praeficiendifuerint, a suo prius Archidiacono examinari debent, & per ipsum postmodum Episcopo praesentari.

Tam simoniaci ordinatus, quam ordinans, sunt puniendi. h. d.

Ipsi vero quibus talis cura committitur, cavere debent, ne ad cuiusquam gratiam, aut cuiuscumque momentum cupiditate illecti, a vero deviant, ut indignum, & minus idoneum, aut non examinatum ad sacros gradus suscipiendos Episcopo praesentent. Quod si aliter fecerint, & qui indigni accesserint, ab altari removebuntur, & qui domum sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo jam condemnati, Ecclesiastica dignitate carebunt.

Qua tempora in ordinationibus servari debent. h. d.

Igitur & per tres continuos dies diligenter examinentur, & demum sabbatho, qui probati sunt, Episcopo praesententur: Qui tamen secundum diversitatem ordinum, temporis quoque servabit diversitatem: non enim h omnes ordines quibullibet temporibus conferri possunt: nam Dominicus & aliis festivis diebus unum, aut duos ad minores licebit promovere, sed ad Subdiaconatum, nisi in quatuor temporibus, & una & altera statuta die, nulli Episcoporum, praeterquam Romano Pontifici, licet alios ordinare, nec alicuius loci contraria est admittenda consuetudo. Quod si forte seorsum factum fuerit, ordinans quidem potestate privandus est ordinandi; & ordinatus cum charactere h minime dubitetur recepisse, praesententia tantum pravia in susceptis ordinibus ministris sustinendus erit.

Nec uno nec duobus diebus continuato jejuniis duo sacri ordines conferri possunt. h. d.

Sed i nec uno die, nec duobus continuato jejuniis ad duos quis potest sacros ordines promoveri, arbitrarij ordinant i suspensionis imminente poena.

Minores ordines omnes simul conferri possunt. h. d.

Diversum m statuitur de minoribus, qui omnes vel unica die conferri possunt.

Quo promotus per saltum, potest, praetermissis ordinibus repetitis, dispensari, hoc dicit.

a. Can. tales. dist. 27. b. Extr. de servitio in ord. sacren. c. Canon. a. & canon. Episcopi. dist. 25. d. Canon. quando Episcopus. d. dist. 24. e. Canon. ad hac nos. vers. & hoc idem. an de offi. Archid. f. Can. quando Episcopus. h. ipsi autem. dist. 24. g. d. canon. quando Episcopus. h. igitur. h. Ca. 12. & extr. de temp. ordin. i. C. dilectus filius. extr. de temp. ord. h. Ca. pen. eod. titul. l. Ca. literas. extr. de temp. ord. m. De ord. ext. de temp. ord.

Per a saltum vero si promotus fuerit, qui promotus ter ordine praetermissis repetito, ex mltitudine ministrare permittendus erit.

Promotus ad sacros ordines servari contra prohibitionem non potest fieri sacerdos, nisi prius fuerit monachus, quia, si non contra prohibitionem, qua tunc potest Episcopus ministris dispensare, & qui non ordinatus si minister dicitur, non potest ordinari. h. d.

Quod si h futive ad sacros ordines qui promoti, suscipiendum erit, an prius sub auctoritate auctoritatis interminatio: tunc enim nulla ratione ad auctoritatem potest ordinem promovendi, nisi regulariter suscepto laudabilem aliquid duxerit vitam, quod si secum misericorditer dispensari poterit: si quoque la praedente inhibitione, condigna satisfactio non sita, pro suo arbitrio cum illo poterit Episcopus dispensare. Quod si, qui nullum adhuc poenitentia acceptum e, divinum aliquod officium exerceat, ab Ecclesia erit abjiciendus, & nunquam ordinandus.

Qui nondum baptizatus ordinatus est, debet baptizari, & reus ordinari. h. d.

De eo qui non baptizatus ordinem susceperit, dubitatum est: de quo post multam tractatam discussionem obtrantur & constitutum fuit, ut baptizatus iterum ordinetur: & merito: cum enim baptizatus sacramentorum janus sit & fundamentum, baptizandus non potuit, ubi fundamentum desit.

Sacros ordines sacrorum Episcopos conferre, necesse non est aliis: & Episcopus qui locus, non dignatus communicare, non potest conferre potest: sacri, si status dignitas, quae non sunt, non conferri. h. d.

Iud postremo omnimodum non est, quod inter sacros & sacros ordines illa est differentia, quae ab Episcopis, minores vero etiam ab aliis quocumque conferuntur. Unde de eo quidem est, si quis dicitur renunciasset, an & quales ordines conferre possit: in qua specie obtinuit distinctio, ut si quis dicitur renunciasset, eos quos ante renunciamur potest rogatus conferre possit. Quod si non dicitur renunciasset, eam dignitatem renunciasset, minores tantum quos ab recipere, & in illis deservire, & ad maiores, & quocumque idoneus, poterit promoveri. Sane si ad majores ordines scilicet quis receperit, quae non sunt, in officio non habebit executionem: ubi autem non legitur (nisi crassa & supina fuerit ignorantia), auctoritate legitime dispensare poterit.

QVI PROMOVERI NON POSSUNT
TITVLVS XXV.

Omni quatuor causas sine refectione, qui prohibentur ordinari. h. d.

Onomia vero praeviri debent, quod vitari, vitari, vel vituperari potest: internum est, quoddam esse qui non sicut ad Ecclesiam, sed ad vitam admittendi, quod fieri contingit quatuor: ex causa, aut enim quis promovendi impeditur ratione, aut ratione delicti jam patrati, aut suspensione, sive lapsu, aut ob corporis lationem.

Servus & libertus non possunt ordinari, & servus vel libertus ante dominum suu hoc liber & ingenuus. h. d.

Ratione subjectionis & promovendi impeditur: si fuerint, nullo debet ordine Episcopus impingere: licet enim esse debet, qui divinis aggregandus est ministris, quod propter non solum servus, sed nec qui servus obsequii

a. Ca. dist. 22. & c. uni. de cleric. per salt. prom. b. Cap. i. de seq. extr. de eo qui sur. ord. susp. c. Cap. i. de seq. extr. de cler. non ord. ministran. d. Can. i. extr. de Præb. non ord. e. Gloss. d. d. s. i. Ca. cum. de ord. ab Episc. g. Can. de seq. extr. de servis non ord.